

A MESZK Országos Elnöksége Budapest, 2008. február 14-i ülésén 7/2008. (02.14.) E számú határozatában az Etikai Kollégium 2007/03 számú állásfoglalását egyhangúlag elfogadta.

A MAGYAR EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓI KAMARA ETIKAI KOLLÉGIUMA

2007/03. SZÁMÚ ÁLLÁSFOGLALÁSA A MESZK ELNÖKSÉGE SZÁMÁRA

A SZAKDOLGOZÓK ÁLTAL VÉGEZHETŐ TEVÉKENYSÉGEK SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN

Az Etikai Kollégium –erre irányuló előzetes megkeresésre- megvizsgálta és megtárgyalta a szakdolgozók által végezhető tevékenységek szabályozásával kapcsolatos problémakört, és 2007. december 13-n tartott ülésén kialakította állásfoglalását.

Indokolás

A 30/2007. (VI. 22.) EüM rendelet az egészségügyi dolgozók rendtartásáról hatályon kívül helyezte a 11/1972. (VI. 30.) EüM rendeletet, továbbá az annak módosításáról szóló 14/2003. (IV. 9.) ESzCsM rendeletet. Ezzel érvényét veszítette az egyes orvosi és gyógyszerészi ténykedéseknek egészségügyi szakdolgozók által történő végzésére vonatkozó addigi szabályozás is. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha erre hivatkozva, illetve ennek alapján kapott a munkavállaló megbízást egyes, addig orvosi feladatnak tekintett tevékenység elvégzésére, azt a hivatkozási hely érvénytelensége miatt vissza kellett / kellett volna vonni.

Bár a jelenlegi törvényekből (1992. évi XXII. tv. a Munka Törvénykönyvéről, 1992. évi XXXIII. tv. a közalkalmazottak jogállásáról, 1997. évi CLIV tv. az egészségügyről, 2003. évi LXXXIV. tv. az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről), valamint az egyes egészségügyi szakképesítések képzési és vizsgakövetelményeire vonatkozó ágazati miniszteri rendeletekből elméletileg le lehet vezetni az egészségügyi dolgozók által végezhető tevékenységekre most érvényes szabályokat, de ezek együttesen lehetőséget adnak egymástól eltérő eredményre vezető értelmezésre.

Ezt a helyzetet tovább bonyolítja az a tény, hogy az egészségügyi szolgáltatók körében erőteljesen változnak a tulajdonviszonyok, ezzel együtt a munkavégzésre irányuló jogviszony is változik. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvénnyel ellentétben a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó jogviszonyban nem kötelező feltétel a munkaköri leírás átadása, illetve annak a munkavállalói elfogadása, ezért (és még egyéb, itt nem részletezendő okok miatt) a munkavállalói kiszolgáltatottság megnő.

Ide tartozik továbbá az is, hogy az egészségügyi ellátó-rendszer strukturális átalakításának kiforratlansága, az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás problémái, a relatív vagy abszolút

orvoshiány miatt mind több intézményben kívánnak munkaköri kiegészítést (további feladatok ellátására szóló megbízást) adni a szakdolgozóknak.

A vizsgált tárgy tekintetében az egyik legsúlyosabb tényező azonban valószínűleg az, hogy az u.n. minimum-feltételek lehetőséget adnak a menedzsment számára a szakdolgozói ellátás mennyiségi és minőségi alultervezésére, és az egyre nehezedő gazdasági feltételek között ezzel élnek is az intézmények.

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Országos Szervezetéhez egyre több megkeresés érkezik, melyben állásfoglalást kérnek ilyen jellegű ügyekben, és szaporodik azon esetek száma is, melyben a nyilvánvaló érdek-különbség miatt kialakuló konfliktusokról számolnak be.

A fentiekben vázolt probléma-kör meghatározó elemei között –nyilvánvalóan- nem az etikai vonatkozásúaknak van elsődlegessége, azonban a megnyugtató ágazati szabályozás elkészültéig az Etikai Kollégium mégis elsősorban a felmerülő etikai problémák alapján döntött állásfoglalásának elkészítése mellett, a következők miatt:

- 1. az egészségügyi intézményekben (főként a kórházakban) az orvosok és az egészségügyi szakdolgozók közötti funkcionális munkamegosztást elbizonytalanítja a kialakult helyzet, rontja az együttműködést, és közvetlen konfliktus-forrást jelent;*
- 2. az indokolásban fentebb részletezett helyzet közvetlenül fenyegeti a munkáltatók és a munkavállalók közötti munkabékét;*
- 3. az abszolút és a relatív szakdolgozó- és orvoshiány következtében megnő a szakdolgozókra nehezedő nyomás, szabályozás nélkül a teljesíthető és a teljesíthetetlen elvárások „összemosódnak”, és elvész a személyes teljesítmény értéke is;*
- 4. a betegellátás költségeinek csökkentésére irányuló törekvések alacsonyabb költségigényű szintre helyezhetik az ellátás egyes feladatait, vagyis az orvosi munka egy részét szakdolgozói tevékenységgel váltják ki;*
- 5. tény, hogy a szakdolgozók megfelelő szabályozás nélkül is folytatnak (folytatniuk kell) a képzési kompetenciáiktól eltérő tevékenységeket, ez pedig a lehető legrosszabb változat, amely (többek között) etikai szempontból is súlyosan kifogásolható;*
- 6. de mindenek felett a kialakult helyzet kedvezőtlenül hat az ápolási munka minőségére, ezáltal közvetlenül veszélyezteti a betegellátás biztonságát is.*

Az Etikai Kollégium állásfoglalása

- 1. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtó szervezetekben a tulajdonviszonytól és a munkavégzésre irányuló jogviszony jellegétől függetlenül a szakdolgozó által betöltött munkakörhöz tartozó munkaköri leírást a munkáltató / a munkáltatói jogkör gyakorlója írásban adja át a munkavállaló számára, a munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésekor. A munkaköri leírás –a jogszabályi megfelelésen túl- legyen***

- a informatív a munkakör szervezeti hierarchián belül elfoglalt helye és szerepe tekintetében (alá-fölérendeltség munkáltatói és szakmai vonatkozásban egyaránt, felelősségi szint),*
  - b személyre szóló,*
  - c a munkavállaló képzési kompetenciáinak megfelelő.*
- 2. Ha az egészségügyi szakdolgozó munkavállalóként nem rendelkezik az 1. pont szerint készült munkaköri leírással, akkor munkáltatójától írásban kérje azt.*
- 3. Ha a munkaköri leírásban foglaltaktól eltérő tevékenységre vonatkozó utasítást ad a munkáltató, a szakdolgozó –a sürgős szükség törvényben meghatározott esetén kívül- minden esetben írásban kérje azt munkáltatói jogkör gyakorlójától.*
- 4. A MESZK Országos Elnöksége szakértők közreműködésével készíttessen olyan, általános érvényű munkaköri leírás vázlatot/vázlatokat (konkrét tevékenységek és feladatok megnevezése nélkül), amely a kamarai tagok számára megbízható mintaként szolgálhat a munkaköri leírások alaki és tartalmi elemeit illetően. Ezt/ezeket a munkaköri leírás vázlatot/vázlatokat a MESZK tegye közzé a honlapján, és teremtse meg a lehetőségét annak, hogy a kamarai tagok szükség esetén a munkaköri leírásuk ügyében is igénybe vehessék a MESZK munkajogi kérdésekkel foglalkozó jogsegély szolgálatát.*
- 5. Az egyre növekvő arányú egészségügyi szolgáltatói magántevékenység miatt, és a betegellátás biztonságának érdekében az Etikai Kollégium határozott véleménye az, hogy az egészségügyi szakdolgozói szolgáltatói magántevékenység engedélyezésének minden esetben legyen feltétele az ellátandó tevékenységek jegyzék-szerű leírása, az egyes szakképesítések szakmai követelményeiben felsoroltakhoz hasonló módon. Ez lehet egyúttal az adott tevékenység ellenőrzésének egyik fontos eleme is.*
- 6. Minden olyan, szakdolgozók által végzendő beavatkozásról és műveletről legyen, -az egészségügyi szolgáltatónál szabályosan fejlesztett, a jogszabályoknak, szakmai irányelveknek és a helyi ellátási gyakorlatnak megfelelő, a minőségügyi rendszerhez tartozó- eljárási leírás, amely beavatkozás és művelet*
  - a invazív, és/vagy*
  - b viszonylag ritkán fordul elő, és/vagy*
  - c viszonylag gyakran fordul elő, de a kivitelezés során jelentős gyakorlati különbség tapasztalható, és/vagy*
  - d kivitelezése során az adott intézményben előfordult már hiba, nem várt hatás, mellékhatás, szövődmény vagy előre nem látható káros következmény.*